

LAIVAMATKA

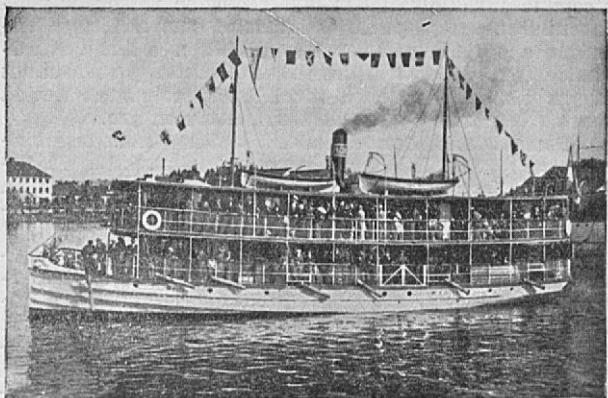
Mikkelistä Savonlinnaan

verraton ja nautintorikas elämys

Julkaisija:

Mikkelin Sanomalehtimiesyhdistys

Mikkelissä 1938. Mikkelin Sanomain kirjapaino

„Mikkeli“-laiva juhla-asussa.

Oli helteinen kesäkuun lauantai, jolloin Mikkelin kaupungin satamassa nousimme Mikkelin ja Savonlinnan liikennettä välittävään, upeaan «Mikkeli»-laivaan. Viiden minuutin kuluttua on laivan lähtöaika. Sijoitetuamme matkalaukkumme kapteenin osoittamiin kannen hytteihin oli meillä tilaisuus tutustua satamassa ja laivalla vallitsevaan lähtötunnelmaan.

Laivan merkinantokello soi. Köydet irroitetaan ja tuokion kuluttua voimme laivan peräkannelta silmäillä puistorikasta, kesän vehmaudessa päivää paistattavaa Mikkeliä. Naisvuoren vesitorni ja lääninsairaalan uusi päärakennus ovat epäilemättä ne, joihin matkailijan silmä ensinnä kaupungissamme kiintyy, kun hän laivalla sinne saapuu tai sieltä lähtee ja kaupunginlahdelta yleissilmäyksen tähän sisämaan kauniiseen kaupunkiin luo.

Saavutaan Tuppuralan salmelle, jonka oikealla puolella sijaitsee kaunis vihreämattainen Pappilanniemi ja sen takana isojen koivujen ympäröimänä Mikkelin maaseurakunnan isopappila, kristikunnan kaunein pappila, niinkuin siitä on sattuvasti sanottu. Tässä pappilassa käytiin yksi nuijasodan katkerimpia taisteluja, joka päättyi nuijamiesten tappioon. — Vasemmalla puolella taas sijaitsee Tuppuralan saha, joka jo monet vuodet on toimettomana seisonut ja jonka koneisto suurimmaksi osaksi on viety muuante.

Ohitamme Mikkelin Melojain paviljongin, Melamajan, kauniin Lamposaaren kesäravintoloiheen ja sen vastapäätä sijaitsevan kaupungin omistaman Pursialan maatilan kansakoululasten kesäsiirtoloiheen. Tulemme Kirkonvarkauteen, joka peittää silmistämme kaupungin kirkon, ja Kakaraniemeen, jossa suuret louhitut kiviröykkiöt kertovat voimakkaasta kiviteollisuudesta. Niemeen on johtaja Hyypiä rakennuttanut Kakaraniemen kauniista harmaasta graniitista komean rantasaunan, jonka veroista saataneen hakea maastamme ja muualtakin maailmasta. Se on tosiaankin sopiva muistomerkki Kakaraniemen graniitille, jota vuosikymmenet on viety maastamme ensinnä Pietariin ja nyt viime vuosina Englantiin.

Tulemme Annilanselälle, jonka rannoilla on paljon mikkeliäisten huviloita. Näistä huomattavimmat ovat kihlakunnantuomari E. V. Kuokkasen ja kauppaneuvos Aarne Jordanin huvilat. Ensinmainittu kauniina ja sopuisuhtaisena monivärisine kukkaistutuksineen ja rantakatoiksineen sekä nykyaikaisine muotoineen antavat tervetullutta vaihtelua. — Ennen Surmasalmelle tuloa näkyy laivareitille Annilan kaunis kartano, runoilija K. A. Tawaststjernan syntymäkotikasvihuoneineen ja tuulimootoreineen ja sen takana kymmenkunta vuotta sitten rakennettu suuri ja komea Moisio piirimielisairaala.

Surmasalmesta selviydyttyä avautuu oikealla kädellä

eteemme Invaliidikoti Kyyhkylä komeine valkoisine pää-rakennuksineen ja punaiseksi maalattuine navettarakennuksineen. Näemme Itsenäisyyden Liiton ja Lotta Svärd-yhdistyksen Mikkelin piirin lahjoittamat perheasunnot Kyyhkylän maalla, joissa invalidiperheet saavat viettää omaa elämäänsä omine kasvitarhamaineen ym.

Porrassalmen taistelupaikka kivisine muistomerkki-neen näkyy näillä kohdin myöskin laivareitille. Asket-täin Annilankankaalla suoritettu harvennushakkaus on huomattavasti parantanut Annilanharjanteen luonnon-kauneutta laivasta katsottuna.

Reitti jatkuu. Pistäydytään useitten huvilain laitui-reissa. Sivuutetaan kaunis Siikasalmi, Tullaan Pähkeen-selälle. Oikealla tulee näkyviin Heimari, Suomen posti-laisten lepokoti. Kulkuyhteydet Mikkelistä Heimariin ovat melko hyvät, sillä lepokoti sijaitsee sekä linja-autoliiken-teen että laivareitin varrella, mutta siitä huolimatta pitää yleisö Heimaria vaikean kulkutien takana olevana sydän-maan paikkana.

Kohta olemme Löydön höyrysahan lähettävillä. Lau-tatavaraa on suuret määrät kuivumassa ja lotjat ovat sahan rannassa odottelemassa puutavaralastia. Kun Löydön saha kolmisen vuotta sitten siirtyi uusille omis-tajille oli puhetta siitä, että tämä 40 vuotta vanha saha-laitos olisi siirretty pois nykyiseltä paikaltaan, mutta — onneksi paikkakunnalle — ei suunnitelmista tullut totta.

«Mikkeli» huutaa saapuessaan kapeaan kanavamai-seen Juurisalmeen, jossa kääntösilta on jo avattuna. Lai-va poikkeaa laituriin, josta joukko matkustajia nousee laivaan. Juurisalmeista jatkuu väylä kapeana. Vasem-malta rannalta näkyy Kosoniemen kartano, Suomen so-dan sankarin Joakim Sakari Dunckerin syntymäpaikka. Vastakkaisella puolella sijaitsee tunnetun lentäjämme, kapteeni Väinö Bremerin huvila kettutarhoineen.

Sivuutamme kauniin Pyöräsalmen ja siellä olevan kapellimestari Tiitus Mäntysen kauniin huvilan. Pyörä-salmesta selviydyttyämme avautuu eteemme laaja Louhi-vesi, joka korkeakallioisine ja metsäisine, asumattomine rantoineen on esimakuna Suur-Saimaan omalaatuisesta kauneudesta.

Louhiveden keskipaikkeilta erkanee reitti etelään Varkaantaipaleen kanavalle ja sieltä edelleen Lappeen-rantaan. Jatkamme kuitenkin matkaa Louhiveden itä-päähän. Täällä tapahtui viime syksynä surullinen «Tur-ristin» hukkumisonnettomuus. Laivareitti jatkuu iha-naa, kapeasalmista saaristoa.

Jonkun ajan kuluttua saavutaan Väättämonsalmeeen, alun toistasataa vuotta sitten valtion kustannuksella teh-tyyn kaivantoon. Nelisen vuotta sitten kaivannon sata-vuotismuistoksi saatiin siihen ajanmukainen kääntösilta. Etäältä jo näkyvät salmen rantamilla olevat talot uusine, äskettäin rakennettuine ja punaisiksi maalattuine pitkine aittarakennuksineen. Väättämonsalmi kauniine ympäris-töineen ja viljelysmaineen on Anttolan reitin kauniimpia seutuja.

Väättämonsalmesta päästyämme saapuu kutsu päiväl-liselle «Mikkelin» tilavaan ruokailusalonkiin. Erittäin hy-vää ja maukasta päivällistä nautittaessa saavumme Ant-tolan kirkkorantaan, joka sijaitsee syvän lehtirantaisen lahden perukassa. Täältä tulee laivaan runsaasti matkus-tajia. Anttolasta lähdettyä ovat selät aukeampia, mutta silti salmirikkaita. Näitä aukeita selkiä ajettaessa lyöt-täydymme juttusille «Mikkeli»-laivan päällikön, kapteeni Jaakko Raussin kanssa. Hän on Viipurin merenkulku-opiston käytyään ja toistakymmentä vuotta suurilla me-riillä purjehdittuaan jo 20 vuotta toiminut kapteenina täl-lä laivalla. Paljon hänellä on kerrottavana hauskoja muistelmia Mikkelin—Savonlinnan reitin läheisyydessä sattuneista tapahtumista ja henkilöistä, jotka ovat viet-täneet keskiään tämän kauniin väylän varrella. Aika ku-luu nopeasti vanhan merikarhun kanssa tarinoidessa ja kauniita maisemia katsellessa.

— Onko matkustajia tänä kesänä ollut runsaasti lai-vallanne? utelemme.

— Kyllähän niitä nyt kesäkuussa on ollut runsaam-min kuin pitkiin aikoihin.

— Merkinä siitä, että ilmoittaminen on tuottanut tuloksia, voin mainita, että esim. Heinolan kylpyvieraista olemme saaneet runsaasti matkustajia. He ovat saapu-neet linja-autoissa Heinolasta Mikkeliin ja siellä nousseet laivaamme jatkaakseen matkaansa Savonlinnaan. Ihmet-te'en, ettei heitä nyt ole mukana, vaikka on lauantai ja näin kaunis ilma.

— Entä ulkomaalaisia? Onko heitä ollut kulkemassa tätä reittiä?

— Kyllä, mutta ei vielä runsaammin. Tosin tämä rei-tti on tänä kesänä otettu valtionrautateitten rengasmatkoi-hin, mutta rengaslipuilla matkustajia ei ole vielä huo-mattavammassa määrin laivallamme esiintynyt, mutta parhaana matkailukautena heitä odotamme runsaammin liikkuvan.

— Mikäli sanomalehti-ilmoituksista olen nähnyt, ovat

huvimatkat jälleen tulleet muotiin. Onko «Mikkeli» teh-nyt huvimatkoja?

— Kyllä niitä on viime kesinä tehty enemmän kuin aikaisemmin. Ja niitä on vielä tänä purjehduskautena tiedossa, sillä neuvotteluja on niitten toimeenpanosta käyty useitten järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

Olemme saapuneet Puumalan vesille. Sivuutamme Kaarteen laiturin. Se on neljä vuotta sitten tehty se-mentistä. Aikaisempi puinen laituri meni tämän tästä rikki, jonka vuoksi se rakennettiin sementistä. Nyt se on pysynyt ehjänä, vaikka laiturissa on vilkas liikenne.

Kaarteen laiturista lähdettyä osoitti kapteeni Raussi sen läheisyydessä tukkilautan vierellä seisovaa pientä hinaaja-alusta sanoen:

— Tuo laiva oli Höyryvenhe Osakeyhtiö Kertun en-simmäinen laiva, jolla matkustajaliikennettä Savonlinnan seuduilla välitettiin silloin, kun Kerttu-yhtiö perustettiin.

— Pienipä on ollut alku suurella laivayhtiöllä! ihmet-telimme. — Montako laivaa nyt on Kerttu-yhtiöllä?

— Niitä on kuusi matkustajalaivaa, nim. tämä «Mik-keli» sekä «Orivesi I» ja «Orivesi II», «Punkaharju I» ja «Punkaharju II» ja «Osuuskunta» ynnä hinaajalaiva «Tilhi». Nyt siis yhtiömme ensimmäinen laiva palvelee hinaajana.

Taaksemme jää Pistohiekka, pitkä, kaunis hiekka-ranta, johon ei ole vielä huvilaa pystytetty. Olemme Lietvedellä, joka merikortteihin on merkitty Latvavedek-si. Täältä menee reimarireitti Suur-Saimaalle. Kaukaa häämöittää silmiimme suuri Rokansalon saari, jossa sit-tenkin parhaat hiekkarannat näillä seuduin sijaitsevat. Nyt nämä kauniit ja laajat hiekkarannat esiintyvät täy-sin edukseen. Laivamme poikkeaa kivikkoisessa Kivinie-messä lähellä Rokansaloa, jossa on melkoisen suuri sisä-järvi. Kapteenimme kertoo:

— Rokansalossa on tohtori H. viettänyt useana kesä-nä kesälomaansa, lukuunottamatta paria viime kesää. Maaperätutkimuksia suorittaessaan oli hänellä apuna iso moottorivene, jolla hän halusi päästä ajamaan Saimaalta saaren sisäjärven poikki asuntonsa läheisyydessä olevaan rantapoukamaan, mutta Saimaalta johti tähän sisäjär-veen matala salmi, joka oli miltei täyttynyt laineitten lähiseutujen hiekkasärkiltä tuomasta hiekasta, joten isol-la moottoriveneellä ei siitä voinut kulkea. Mutta tohtoripa-keksi keinon. Hän hankki pullon konjakkia ja piti tal-koot, jolloin talkoomiehet kaivoivat hiekkaiseen salmeen niin syvän kanavan, että siitä pääsi kulkemaan moottori-

veneellä. Kanava tietenkin ristittiin Konjakkipullon ka-navaksi, jonka se on saanut siitä lähtien pitää. Laittoipa tohtori kaiken lisäksi kaivauttamaansa kanavaan oikein reimaritkin.

Lähenemme Konjakkipullon kanavaa. Se on melko leveä ja sitä suojaavat kauniit hiekkasärkät. Rokansalon hiekkarannikkoo riittää kilometrimäärin.

— Tämähän olisi suurenmoinen kylpyläpaikka! huo-mautamme kapteenille.

— Niinpä olisi, myöntelee hän. Tämän saman huo-mion teki joitakin vuosia sitten eräs mikkeliäinen kun-nallisneuvos.

Sitten saamme kuulla kertomuksen rohkeista suunni-telmista, jotka valitettavasti eivät ole toteutuneet. Kun-nallisneuvoksemme oli nimittäin suunnitellut tänne Ro-kansaloon, joka sijaitsee erittäin hyvällä paikalla — sin-nehän kulkee laivareitit Mikkelistä, Savonlinnasta ja Lap-peenrannasta — ja joka muutenkin hiekkakangasmetsi-neen ja ihmeen puhtaine vesineen on kuin luotu kylpylai-tospaikaksi, suurta ja ajanmukaista kylpylaitosta, jonka mittasuhteet vastaisivat aivan mannermaisista kylpypai-koja. Suunnitelmien mukaan olisi Rokansalon kylpylai-tokseen otettu sähkövoima lähellä kulkevasta Imatran—Varkauden voimajohdosta ja sillä lämmitetty saaren sisä-järven vesi niin, että kylpylaitoksessa olisi voitu antaa sekä kuumia että kylmiä kylpyjä! Tämä ajatus ja suun-nitelma on kieltämättä suurenmoinen ja odottaa vain tarmokasta toteuttajaansa.

Laivamme pysähtyy Rokansalon uuteen laituriin, jos-ta avautuu kaunis näköala saaren sisäjärvelle, jota Sai-maan puolelta suojaavat, kuten sanottu, pitkät ja kauniit hiekkasärkät ja jonka tyynellä pinnalla suuret vesilintu-parvet uiskentelevat. Vesilintuja näkyy muuten tänä kes-änä olevan runsaasti Saimaalla.

Rokansalon läheisyydestä kulkee laivareitti, kuten jo edellä mainittiin, Lappeenrantaan. Nytkin oli sieltä päin useita laivoja tulossa.

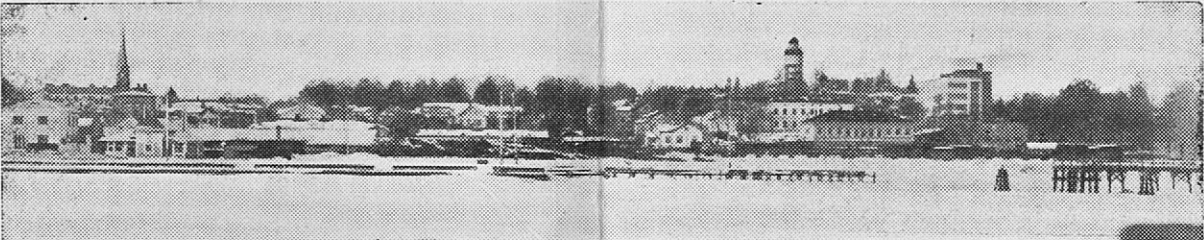
— Eipä sellaista aikaa taida ollakaan, ettei tällä koh-dalla ole laivoja liikkeessä, huomautti kapteenimme lähe-neviä laivoja osoittaessaan.

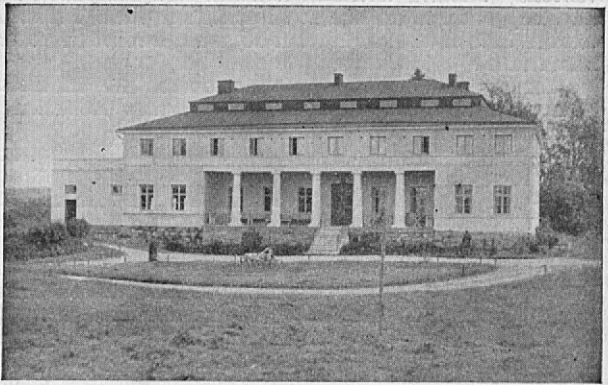
Keskustellessamme kapteeni Raussin kanssa on «Mik-keli» lähestynyt Puumalan kirkonkylää, joka monine kymmenine taloineen ja laiturintäyteisine väkijoukkoineen tekee virkeän ja eloisan vaikutuksen. Puumalan seurakunnan kirkko kellotapuleineen ja suojeluskunta-talo torneineen korkealla mäellä hallitsevat näköalaa. —

Vieressä: Anttolan kaunista kirkonkylää vehmaine rantamineen.

— Alla: Yleiskuva Mikkelistä Paukkulinnasta katsottuna. —

Invaliidikoti Kyyhkylä Mikkelin lähellä.

Lossi on parhaillaan kulkemassa yli leveän Puumalansalmen kirkonkylän rantaa kohti. Vastakkaiselle rannalle saapuu linjuri, jonka on kauniisti jätävä odottamaan lautan ylikulkua.

Puumalan laiturissa oli meidän saapuessamme «Imatra II» seisomassa ja miltei heti jälkeemme saapui laituriiin «Savonlinna» Lappeenrannasta tuoden Puumalaan paljon matkustajia. Laivamme purettua lastinsa sanottiin hyvästit mainiolla liikepaikalla sijaitsevalle Puumalalle. Nyt oli linjurikin matkustajineen päivineen päässyt moottorilossilla matkalle Puumalansalmen yli.

Tulimme pian Osmonaskelensalmeen, mikä on saanut nimensä useista pienistä saarista ja luodoista, jotka sijaitsevat parahiksi sellaisten välimatkojen päässä toisistaan, että Osmo-jättiläinen on päässyt kuivin askelin Puumalanniemestä suureen Viljakkalansaareen. Ja erittäin mukavaa on myöskin nyt niitä samoja jättiläisen askelia myöten Imatran sähköjohtolinjojen tulla ylitse neljän ison rautatelinetornin varassa. Vähän matkan päässä tästä salmesta vasemmalla puolen väylää näytti kapteeni meille Harmaapartaa, omituista kivimuodostumaa luodossa. On kuin harmaapartainen, vakaa vanha Väinämöinen istuisi siinä kantele polvillaan. Sammalpeite kivesä muodostaa Väinämöisen parran — todellakin harvinaisen luonnonnähtävyys.

Sitten halkaistiin Haapaselkä ja ihmeteltiin Pirttimäellä sijaitsevaa komeaa kolmikerroksista Puumalan kunnalliskotia ja sitä vastapäätä oikealla rannalla olevaa suurta kivistä kansakoulurakennusta. Tästä lähtien tulivat pitemmät laiturien välit. Väylä kulkee pienehköjen selkien yli, pujotellen saarien ja luotojen välitse kapeista salmista alinomaisissa mutkissa. Järveltä katsoen eivät maisemat näytä juuri viljellyiltä. Väylän varrella ovat kallioiset saaret ja niemet ovat ylipäänsä nuoren metsän peittämiä.

— Tuossa on nyt se Patasaari, sanoi kapteeni osoittaen Tolvanselällä alassuun käännetyn padan muotoista, kallioista saarta, johon syksyllä 1934 ne puolalaiset upseerit ilmapalloineen putosivat. Lähitalon isäntä Parkkinen näki ilmapallon laskun ja haki veneellä ilmapurjehtijat turvaan kotiinsa. Pallo pantiin Lohikoskella kokoon ja lähetettiin takaisin Puolaan. — Kylläpä Patasaaren seudut näyttivät asumattomilta saloseuduilta. Parkkisen talo, jossa nyt näkyi uusi latorakennus, oli ainoa näillä seuduilla näkyvissä oleva asutus.

Eipä aikaakaan, kun «Mikkeli» ilmoittaa huudolla tulonsa Lohilahteen. Edessämme on mitä kaunein näky: laajan lahden pohjukassa hiekkakankaisella rantapenger-mällä sopusuhtainen, valkea, suippotorninen kivikirkko. Tämä vasta neljä vuotta käytännössä ollut Herran huone

on maakuntamme kaunein kyläkirkko, joka saanee turhaan etsiä veroistaan muualtakin maastamme. Kapteeni Raussi kertoo, että kaikki muut kirkon rakennustarpeet on paikalle kulettanut «Mikkeli»-laiva paitsi seinätillet, jotka on tuotu Kuopiosta.

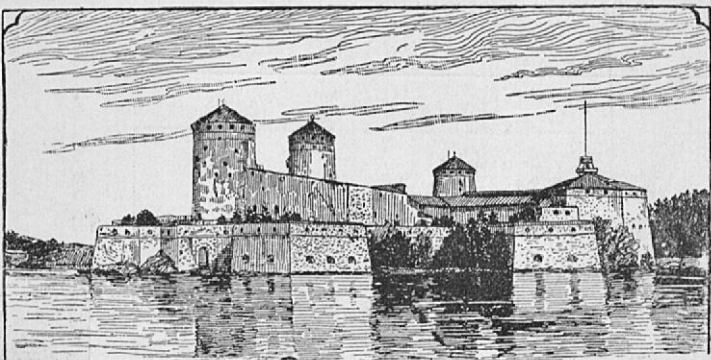
Paljonhan tästä Lohilahden kirkosta ja sen hankkeesta olisi kerrottavaa, mutta jääköön se toiseen kertaan. Todetta'koon nyt vain lyhyesti, että Lohikosken kirkko on tosiaankin ylistyslaulu Jumalan kunniaksi ja sen hautausmaa sen ylistyslaulun säestys. Mahtavine kivi-aitoineen ja muodostettuine terasseineen on järven rannasta kirkon ympärille kohoava hautausmaa ainutlaatuisen maassamme ja tehostaa kirkon vaikutusta, joka yksinkertaisena ja puhtaana seisoo vainajain leposijojen keskellä. Lohikosken kirkkoa kannattaa etäämpääkin käydä katsomassa ja ihailemassa.

«Mikkeli» yöpyy Savonlinnaan matkatessaan Lohikoskella kauppias Lehkosen laiturissa, joten kyläkirkon tarkasteluun on riittävästi aikaa. Nyt, niinkuin aina lauantaisin, odotti lämmitetty sauna laivan väkeä. Kapteenin ja perämiehen kera oli matkustajilla tilaisuus kylpeä tässä kauppias Lehkosen saunassa, joka oli sisästä tervattu ja jossa oli bensiinitynnyristä rakennettu erinomainen saunauuni. Sen yhteydessä oli toinen bensiinitynnyri, jossa vesi uunista tulevin erikoislaittein kuumennettiin. Hyvä oli kylpy ja mukavalta tuntui suoraan saunasta siirtyä Lohilahteen uimaan.

Parin kilometrin päässä laiturista on Lohikoski ja Hackman-yhtiön «eläkeukkojen» vanhuudenkoti maatiloineen ja myllyineen. Kesäiltoina on tämä suosittu kävelymatka.

Ennen kello kolmea lähti «Mikkeli» Lohikoskelta jatkamaan matkaansa Savonlinnaan, jonne saavuttiin klo kahdeksan ajoissa aamulla. — Valppaalle ja aamuvirkulle matkailijalle tarjoaa tämäkin taival monine selkineen, salmineen ja korkeine vuorineen paljon kauniita ja mielinjääviä näkemyksiä.

Matka Mikkelistä Savonlinnaan on suurenmoinen. — Siitä riittäisi lumousta vaikka kuinka monille tuhansille matkailijoille. Kauniina kesäpäivinä, vilpoisan tuulen käydessä taikka tyvenen vallitessa voi laivalla tätä reittiä kulkiessa nauttia luonnosta täysin siemauksin. — Matkakin on varsin monipuolinen. Se alkaa päivän parhaimmillaan ollessa, jatkuu kesä-illan hämärtyessä, pysähtyy muutamiksi sydänyön tunneiksi ja jatkuu kirkkaan päivän koittaessa ja aamun vaihtuessa täyteen päivään. Näin ehtii nähdä Saimaan tuhannet saaret ja lukemattomat salmet, kallioiset niemet ja lehtoisat rannat kaikissa vivahduksissaan, niin päivällä kuin yölläkin. Ken ei ole matkustanut Mikkelin—Savonlinnan reittiä, hän on valitettavasti jäänyt osattomaksi verrattomasta ja nautintorikkaasta elämyksestä, jota on omiaan täydentämään «Mikkeli»-laivan ensiluokkainen ravintola erinomaisine päivällisherkuineen ja virvokkeineen.

Olavinlinna, Savonlinnan ylväs lukko.